



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. Quid sit Deus, & an Existentia ejus sit de Ratione formali?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

quia in illis superior est semper perfectior inferiori in agendo, & consequenter si daretur processus in infinitum, superior in infinitum esset infinite perfectior inferiori causa, adeoque esset Deus. Adverte autem, quod causae essentialiter subordinatae dicantur illae, quae habent causalitates diversae rationis & ordinis cooperantes simul ad eundem effectum communem, ita tamen, ut inferior nullo modo agere possit non concurrente causa superiore, sic Deus, sol & homo concurrunt ad generandum hominem, causae vero accidentaliter subordinatae sunt illae, quae licet habeant causalitates ejusdem rationis, una tamen ex illis non necessario dependet ab alia, aut alterius concursum expectat sic Pater & filius sunt causae respectu nepotis. Probatum subsumptum secundum, absolute tam de causis essentialiter quam accidentaliter subordinatis, & accipio collectionem omnium causarum in causando simul & peto, utrum tota illa collectio, quod ad omnes & singulas partes sit dependens, vel an in illa sit aliqua Pars independentis, si secundum, habeo intentum, si primum; ergo dependet ab aliquo quod est extra illam collectionem, quia idem a se dependere non potest, sed illud est Deus, ergo.

habet ipse Deo & Beati, hoc enim minus confonam foret paulo dictis, cum vix sciamus an sit, sed potius de quidditate Dei, quatenus Scriptura, Patrum testimonis, & lumine naturae adumbratam habemus, ad quam cognitionem habendam de Deo, ejusque quidditate non parum conducit notitia secundae partis, unde eam prius hic examinabimus. Advertendum autem quod licet Thomista, ut dixi supra doceant existentiam creatam realiter distingui ab essentia rei creatae, quod tamen & ipsi, & alii omnes unanimiter Theologi fatentur existentiam Dei realiter identificari ejus Essentiae, unde solum restat, an non saltem formaliter distinguatur? ad quod

Dico I. Existentia Dei neg. realiter, neg. formaliter distinguitur ab Essentia, & consequenter proprie loquendo ipsa Essentia dici debet. Haec est S. Bonavent. 3. d. 1. a. 1. q. 3. Scoti 1. d. 2. q. 2. n. 4. D. Thomae, Alensis, &c.

II. Essentia & Existentia non disting.

Probatum primò ex Scriptura Exodi 3. Interroganti Moysi quod esset nomen Dei, respondit: Ego sum qui sum: & infra: Haec dices filiis Israel, qui est, misit me ad vos: & cap. 4. Ego Dominus, qui apparui Abraham, Isaac & Jacob in Deo omnipotente, & nomen meum adonai, in Hebraeo habetur teste Suarez יהוה, id est, qui est; ergo ex Scriptura habemus, quod nihil magis conveniat Deo, quam esse, seu existere.

Probatum secundò Authoritate SS. P. P. Augustini 7. Trinit. cap. 1. ait: Quod est sapientiae sapere, quod est potentiae posse, & eternitatis eternitatis esse, & justitiae justum esse, hoc est Essentiae ipsum esse: & infra cap. 4. Ab eo quod est, verissime dicitur Essentia esse. Bernardi lib. 5. de Confid. cap. 6. ubi graphicè veritatem hanc offendit, dicens: Quis est? Non sanè occurrit melius, quam qui est, hoc ipse de se voluit responderi, hoc docuit, dicente Moysi ad populum, ipse quidem injurgente: Qui est, misit me ad vos. Merito quidem. Nil competentius eternitati, quae Deum est. Si bonum, si magnum, si beatum, si sapientem, vel quicquid tale de Deo dixeris, in hoc verbo instauratur, quod est, Est. Nempe hoc est ei esse, quod haec omnia esse. Si & centum talia addas, non recessisti ab esse. Si ea dixeris, nihil addidisti: Si non dixeris, nihil minuisisti. Si vidisti hoc tam singulare, tam summum esse, nonne in comparatione hujus quicquid hoc non est, judicas potius non esse, quam esse? Item Serm. 80. in Cant. ubi sic ait: Sola summa & increata Natura, quae est Trinitas Deus, hanc sibi vendicat meram singularemque, suae Essentiae simplicitatem, ut non aliud & aliud, non alibi quocumque, & alibi, sed ne modo quidem, & modo inveniat in ea. Nempe in semet manens quod habet est: & quod est, semper & uno modo est. In ea & multa in unum, & diversa in idem rediguntur, ut nec numerositate rerum sumat pluralitatem, nec alternationem de varietate sentiat. Loca omnia continet, & quaeque suis ordinat locis, nunquam contenta locorum. Tempora sub ea transeunt, non ei. Futura non expectat, praeterita non recogitat, praesentia non experitur.

III. Authoritas Patrum.

Probatum secundò Ratione: Si esse, seu Existentia non esset prima ratio imaginabilis in Deo, seu si esset extra ejus Essentiam, deberet illi convenire per dependentiam ab extrinseco, vel per emanationem, sed Existentia non experitur.

IV. Ratione idem probatur.

Et ecce
Essentia

VI. Explicatur Causae subordinatae.

VII. Tertia ratio ex ultimo fuit.

VIII. Erit lamet cognitio inadeguata.

QUAESTIO III.

Quid sit Deus & an Existentia sit de ratione ejus formalis?

Non intendo hic inquirere de perfecta cognitione quidditatis Divinae, qualem F. Amandi Hiermann Metaphysica.

I. Non inquiretur de omni moda Dei essentia, qualem ipse novit se habere.

stantia non convenit Essentiæ Divinæ ab extrinseco, ut per se patet, quia non potest ostendi à quo extrinseco; nec etiam per emanationem, ergò est ipsa ejus Essentia, probatur min. quoad emanationem, quia ut aliquid emanet ab alio debet præsupponere illam rem esse in esse Existentiæ, sed impossibile est Existentiæ Divinæ præsupponere Essentiam in esse Existentiæ, aliàs non esset Existentiæ Essentiæ Divinæ; ergò non emanat ab Essentia, & consequenter erit formaliter ipsa Essentia. Probatur etiam major necessariò alicui rei, præsertim si est communicabile, & non ab extrinseco, aut per emanationem debet illi per se primò convenire, sed Existentiæ non convenit Deo per emanationem, aut ab extrinseco, ut jam vidim⁹; ergò per se primò.

V.
Argumentum in contrarium, ex infinitate.

Arguitur: Infinitas in DEO est prior Existentiæ, & tamen non est ratio formalis constitutiva Dei, sed modus intrinsecus, ergò nec Existentiæ: prob. ant. tum ex Doct. 1. d. 7. q. 1. tum etiam, quia Existentiæ à priori demonstratur de Deo per infinitatem; ergò infinitas est prior Existentiæ; probatur antecedens hoc discursu, Deus est Ens infinitum habens omnem perfectionem simpliciter simplicem, sed Existentiæ est perfectio simpliciter simplex; ergò Deus habet Existentiæ. Respondeo, negando antecedens, & ad probationem ex Doctore dico, illum non probare Existentiæ per infinitatem, sed solum loco citato probare Deum esse infinitum, & si ipse alibi dicat Existentiæ Dei probari per infinitatem, intelligendus est de demonstratione à posteriori, sicut est discursus in objectione factus, unde ad probat: alteram nego antecedens etiam, licet Deus est Ens infinitum, & tamen Ens primò, & per se existens per Essentiam, & sic si in minori discursu istius intelligatur, quòd Existentiæ sit perfectio simpliciter quasi secundaria in Deo, & non ipsa radix, à qua procedit omnis perfectio, propositio est absolute falsa, & sic nihil concludit discursus.

Sunt plures in Deo existentia.

Instatur: Si Existentiæ est de Conceptu quidditativo Essentiæ Divinæ, deberet etiam esse de Conceptu quidditativo Attributorum & Relationum, sed hoc est falsum, ergò: prob. min. quia sic essent tot Existentiæ in Deo, quot sunt Attributa & Relationes, quod est absurdum. R. negando minorem, cum prob. quia quælibet formalitas in Deo distinctè conceptibilis sine alia, habet suam Existentiæ peculiarem distinctam ab Existentiæ alterius eo modo, quo ipsæ formalitates inter se distinguuntur, non tamen dico simpliciter & absolute esse plures existentias, sed cum addito, nimirum formaliter distinctas loquendo de absolutis, vel quòd dentur tres existentia realiter distinctæ relative, loquendo de Relationibus Divinis.

VI.
Et in hoc conveniunt Attributa cum Essentiâ.

Dices: Si tot sunt Existentiæ in DEO, quot Attributa; ergò Essentia & Attributa conveniunt in ratione Existentiæ. Respondeo concedo totum, quia non est inconveniens, quòd Attributa tam inter se, quàm cum Essentiâ conveniant in ratione Existentiæ, prout hæc abstrahit ab Existentiâ quidditatis, & Existentiæ proprietatis, licet in hoc differant, quòd Existentiæ quidditatis sit prima radix & funda-

mentum non solum proprietatum & Attributorum, sed etiam existentiarum his propriarum.

Ex his quidem facile colligi potest, quid sit Deus, circa quod vari fuerunt Antiquorum errores, nam ut refert & recitat interrogator Cornelius à lapide in Isai. cap. 46. Quid est Deus? Est animal sempiternum & optimum, ait Aristoteles lib. 11. Metaph. Quid est Deus? Est mens incorporea, quæ per omnium rerum naturam diffusa, vitalem sensum cunctis animalibus tribuit, inquit Pythagoras apud Lactant. lib. de ira Dei. Quid est Deus? Est Mens Universi, Deus est, quidquid vides totum, & quidquid non vides totum, ait Socrates. Quid est Deus? Est mens infinita quæ per se ipsam movetur, ait Thales Milesius. Quid est Deus? Est ineffabile principium, & omnium rerum origo: cuius potentia mundum creatur est, cuius providentiâ conservatur, & a seipso gubernatur, ait Theophrastus. Quid est Deus? Est Ens immensum, incognitabile & inexplicabile. Quòd dicitur considero, quid sit Deus, eo magis mihi inquit Dei cognitio, & redduntur obscuris, ait Simonide, Hieroni Siculorum Tyranno post iteratas ab eo peritas ad cogitandum de Deo inducias, ut refert Cicero lib. 1. de natura Deorum. Melius tamen & sanctius ac copiosius simili interrogationis formulâ Deum descripsit mellillius Doctor lib. 5. de Confid. cap. 7. ubi sic eam describit: Quid est Deus? Quo nihil melius cogitari potest? cap. 11. Quid est Deus? Quod ad universum spectat. Finis. Quod ad electionem, scilicet. Quod ad se, ipse novit. Quid est Deus? Voluntas omnipotens, benevolentissima Virtus, Lumen æternum, incommutabilis Ratio, summa beatitudo, creans mentes ad se participandum, vivificans ad sentendum, afficiens ad appetendum, dilectans ad capiendum, iustificans ad promovendum, accendens zelum, succundans ad fructum, dirigens ad equitatem, formans ad benevolentiam, moderans ad sapientiam, roborans ad virtutem, vivificans ad consolationem, illuminans ad cognitionem, perpetuans ad immortalitatem, implens ad felicitatem, circumdans ad securitatem: & cap. 12. Quid est Deus? non minus poena perversorum, quam humilium gloria. Est enim rationalis quedam equitatis correctio inconvertibilis atq; indeclinabilis, quippe attingens ubique, cui illius omnis pravitæ conturbatur, necesse est. Ego verò non melius sed brevius

Dico 2. Bone describitur Deus, prout à nobis concipitur pro hoc statu, quòd sit Substantia singularis completa, intellectualis & spiritalis existens per Essentiam. Hæc in re est communis & definita de eodem. Hæc in cap. Firmiter, & cap. damnatum de Summa Trin. Prob. per partes: dicitur Substantia, tum quia id colligitur ex Scripturæ loquendi modo; tum ex definitione Ecclesiæ citata; tum etiam quia est primum principium omnium & causæ, ac Creator omnium substantiarum, ergò etiam in se est Substantia.

Dices: Non potest subistere accidentibus, ergò. Respondeo, negando conseq. quia licet etymologicè Substantia fortè dicta sit à subistere accidentibus, tamen hoc non ingreditur rationem ejus formalem, quæ consistit in perfectitate, seu in hoc quòd sit Ens ita per se existens, ut non indigeat substatione alterius.

Est etiam completa, aliàs non est set Substantia perfectissima, quod est falsum & con-

& contra SS. P. P. qui vocant eam supersubstantiam, id est substantiam in supremo gradu & excellentissimo.

Est etiam simplex, quia non composita; *singularis*, quia non est in plures Deos multiplicabilis. Quod sit *spiritualis*, probatur tum ex Scriptura Joan. 4. *Spiritus est Deus*, id est substantia spiritualis ut exponunt SS. P. P. tum ex cap. Firmiter, ubi habentur haec verba: *Profiteatur Ecclesia Deum esse omnino simplicem & indivisibilem, & non habere partes in substantia sua*, sed quod est tale, est spirituale, ergo: Tum denique, quia si esset corporeus & compositus ex partibus realiter distinctis, posset destrui per separationem istarum partium, sicut & quævis res alia corporea, ergo. Est etiam *intellectualis* & consequenter *vivens*, quod sic probo tum ex Script. Pl. 32. *Qui intelligit omnia opera eorum*, Danielis ult. *Domine Deum meum adoro, quia ipse est Deus vivens, iste autem &c.* Joan. 14. *Ego sum via, veritas & vita*: Tum etiam ratione, quia intelligere & velle est magna perfectio, ergo. Confirmatur Conclusio universaliter, nam definitio illa constat genere & differentia per ly *substantia* convenit cum aliis substantiis, & differt ab accidentibus, per ly *intellectualis* ab inanimatis, per ly *spiritualis* à materialibus, per ly *existens* à possibilibus & nihilo, per ly *existens* per Essentiam ab omnibus Entibus existentibus & possibilibus. Et tota hæc doctrina ex sequentibus clarior erit.

QUÆSTIO IV.

De Infinitate Dei.

I. Inter modos intrinsecos Divinae

I. Primus modus est infinitus.

Essentia primum locum tenet infinitas, quia prius concipimus Deo convenire hanc infinitatem, quam ali quod aliud attributum, sive *negativum*, sive *positivum*, & cum ex dictis constet Deum non componi ex partibus realiter distinctis, quia Ens est spirituale, certum est, quod non sit infinitus infinitate extensiva molis, aut intensiva requirentes plures realiter distinctos gradus, sicut esset calor infinitus, verbi gratia si daretur, unde hic non est de huiusmodi infinitate quaestio, sed de infinitate virtutis ac perfectionis intensivæ & indivisibilis, pro quo advertit quod Theologi in Deo communiter assignant duplicem infinitatem, una dicitur radicalis & essentialis, & est illa quæ competit Deo ratione Essentia tantæ, ut non possit nec esse, nec cogitari ulla quidditas majoris perfectionis, quam illa sit, quod non esset verum, si esset finita, nam qualibet finita perfectione potest cogitari major absque imperfectione & contradictione; Altera dicitur attributiva, quæ convenit perfectionibus attributivis Dei. Adverte secundò, quod Doct. 2. quodl. q. 5. a. 1. explicat infinitatem radicalem seu formalem Dei per analogiam ad infinitam quantitatem molis, nam sicut infinitum quantitativum, si daretur, esset illud, cui nihil quantitatis deesset, sed quod includeret omnem quantitatem imaginabilem possibilem continuari in aliquo uno, ac si excederet in omni mensura omnem aliam

Duplex infinitas, una essentialis altera attributiva.

F. Amadis Hermann Metaphysica.

quantitatem finitam, sic in proposito infinitas perfectionis seu infinita magnitudo virtualis in Deo aptissime explicatur, quod sit illa, secundum quam Deo nil deest Entitatis & perfectionis eo modo, quo possibile est omnem entitatem & perfectionem haberi in aliquo uno, & ex hoc excedit omne aliud Ens finitum absq; omni mensura, sed quia Deus non continet omnem entitatem formaliter, aliàs esset sic materialiter lapis, lignum, &c. Adverte tertio, res dupliciter in Deo contineri *Formaliter*, scilicet & *Eminenter*, seu *Virtualiter*; *Formaliter* in Deo per veram identitatem realem continetur omnis perfectio simpliciter simplex, quæ perfectio describitur à Damasceno, quod sit illa, *quæ in uno quoque est melior ipsa quam non ipsa*, seu quæ in suo conceptu formali nullam involvit imperfectionem, huiusmodi sunt unitas, bonitas, intellectus, voluntas, &c. similiter in Deo formaliter continentur omnes realitates, quæ ad infinitatem ipsius fecunditatemq; sequuntur, ut sunt proprietates relativa, seu naturales. *Virtualiter* verò, vel *eminenter* continentur in Deo reliqua entia creata actualia & possibilia, quia ratione suæ omnipotentia, habet virtutem ea omnia producendi, adeoq; in ipso virtute continentur, & consequenter verum est omnem omnino entitatem veram & realem in Deo aliquo modo contineri. His prænotatis

In Deo omnia continentur formaliter, vel eminenter.

Dico: Deus est infinita perfectionis tam essentialis, quam attributiva.

II.

Deus est infinita perfectio.

Hæc est de fide, & colligitur tum ex cap. Firmiter; tum ex Script. Pl. 144. *Magnitudo eius non est finis*. Baruch. 3. *Magnus est & non habet finem*, idem docent omnes SS. P. P. signanter magnus Aurelius Augustinus lib. 7. Confess. cap. 20. ubi ait: *Certum erant infinitum te Deum esse, nec tamen per locos finitas infinitosq; diffundi, & vere te esse, qui semper idem esses ipse, ex nulla parte, nullo, motu aliter aut aliter, cetera verò esse ex te omnia*. Et lib. 6. de Trin. cap. 8. ait: *In iis, quæ non mole magna sunt hoc est majus esse, quod perfectum*. Sed ut ait mellissimus Bernardus lib. 5. de Confid. cap. 7. *Quid est Deus? quo nihil melius cogitari potest, si approbas, non oportet assentiaris esse aliquid, quod Deus sit & Deus non sit, hoc enim sine dubio melius &c.* ergo Deus est infinitus. Hinc etiam idem Sanctus Doctor Serm. 80. in Cant. probat, Deum non esse Deum per divinitatem à se distinctam, sed quæ ipse est, alioquin sequeretur Deo aliquid majus esse, ait enim: *Divinitate, inquit, Deus est, sed divinitas non est Deus. Forsitan non dignatur Deus esse, quæ tanta est ut faciat Deum. Sed si Deus non est, quid est? Aut enim Deus est, aut aliquid quod non est Deus, aut nihil. Equidem non dicitur Deus esse, sed ne nihilum quidem (ut opinor) dabis, quam usq; adeo necessariam Deo esse sateris, ut non modo absq; ea Deus esse non possit, sed eâ sit. Quod si aliquid est, quod non est Deus: aut minor erit Deo, aut major, aut par. At quomodo minor, quæ Deus est? Restat ut aut majorem fatearis, aut parem. Sed si major, ipsa est summum bonum, non Deus. Si par, duo sunt summa bona, non unum. Quod utrumq; catholicus refugit sensus. Nec de hac re ullus qui admittit unum Deum dubitavit.*

Probatur Ratione: Quidquid habet

III.

à se necessario existere habet infinitam existentiam, quæ scilicet perfectior cogitari non potest.

Ratione probatur.

Eccccc a potest,